

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14CoP/33/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6419202787
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Dzúriková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6419202787.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu z predsedníčky senátu JUDr. Evy Dzúrikovej a členov senátu JUDr. Anny Snopčokovej a JUDr. Jána Auxta vo veci starostlivosti súdu o maloletú O. H. R., nar. XX. XX.XXXX, bytom u matky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žiar nad Hronom, dieťa rodičov matka: M. E. A. rod. R., nar. XX. XX.XXXX, trvale bytom S. č.XX, otec: V. X., nar. XX. XX.XXXX, trvale bytom M. č. XX, o návrhu manžela matky F. A., nar. XX. XX.XXXX, trvale bytom S. č.XX na osvojenie mal. O. H. R., nar. XX. XX.XXXX, o odvolaní otca maloletej V. X. proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 5C/28/2019-199 zo dňa 08. 07. 2020 takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 5C/28/2019-199 zo dňa 08. 07. 2020 potvrdzuje.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej ako „súd prvej inštancie“ alebo aj „okresný súd“) prvým výrokom vyslovil, že maloletá O. V. R. štátna občianka Slovenskej republiky dcéra V. E. A. rod. R. a V. X. nar. F.. XX. XXXX je od právoplatnosti rozhodnutia osvojencom manžela matky A. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom v C. U. A. občana Slovenskej republiky. Druhým výrokom okresný súd vyslovil, že osvojiteľ F. A., nar. XX. XX. XXXX bude zapísaný v knihe narodení Matričného úradu Kežmarok, ako otec maloletej O. X. R. namiesto biologického otca maloletého dieťaťa a vyslovil, že priezvisko osvojenkyne bude „L.“. Ďalej súd rozhodol o svedočnom priznanom v rozsahu 100% svedkyňi H. R. a zároveň vyslovil, že trovy svedočného v rozsahu 100% znáša štát. Osobitným výrokom súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania tak, že žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na ich náhradu. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že manžel matky podal na súd návrh na osvojenie maloletej O. H. R., pričom poukázal v návrhu na to, že s matkou maloletého dieťaťa sú manželia, žijú spolu všetci v spoločnej domácnosti. Je prirodzené, že zastáva práva a povinnosti otca voči maloletej. Má k nej silnú citovú väzbu, rovnako ako ona k nemu a maloletá ho vníma v pozícii otca. Navrhovateľ chcel, aby boli plnohodnotnou rodinou, kde má maloletá vytvorené všetky podmienky po všetkých stránkach, ktoré sú dôležité pre rast a vývoj maloletej. Spoločne s manželkou si želajú, aby mohli s maloletou zdieľať spoločné priezvisko L.. Uviedol, že otec maloletej si dlho neplní ani svoju vyživovaciu povinnosť k maloletej.

2. Súd prvej inštancie už v predchádzajúcom priebehu konania rozhodol vo veci rozsudkom zo dňa 06. 11. 2019 tak, že návrhu navrhovateľa vyhovel. Voči rozsudku podal otec maloletého dieťaťa odvolanie a odvolací súd uznesením sp. zn. 14CoP/3/2020 zo dňa 18. 02. 2020 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, na doplnenie dokazovania.

3. Súd prvej inštancie po zrušení a vrátení veci vo veci vykonal dokazovanie, doplnil ho výsluchom viacerých svedkov z okolia navrhovateľa, jeho rodinnými príslušníkmi, príbuznými kolegami z práce a starostom Obce S.. V ďalšom obsahu odôvodnenia rozsudku súd prvej inštancie poukázal na ust. § 97, § 98, § 99, § 100 ods. 1, § 104, § 105, § 106 a 108 Zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine, ktoré zákonné ustanovenia upravujú inštitút osvojenia. Uviedol, že súd rozhodoval o osvojení maloletej O. V. R. na návrh manžela matky, pričom matka s osvojením maloletého dieťaťa navrhovateľom súhlasila. Súd konštatoval, že navrhovateľ je fyzická osoba, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, lustráciou v registri priestupkov zistil, že má záznam o priestupku za rýchlosť jazdy a za zákaz státia.

4. Medzi navrhovateľom a osvojencom je primeraný vekový rozdiel a z predložených lekárskejších správ súd zistil, že zdravotný stav navrhovateľa a osvojenca nie je v rozpore s účelom osvojenia.

5. Oboznámil sa so správami o povesti starostu Obce S. s pracovným posudkom zamestnávateľa na navrhovateľa a výsluchom navrhovateľa vyslúchnutých svedkov zistil, že navrhovateľ bol - pred uzavretím manželstva s matkou maloletej - raz ženatý, pričom predchádzajúce manželstvo bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom; rozsudok nadobudol právoplatnosť v júli 2015. Vo veci vyslúchol ako svedkyňu Z. M. matku navrhovateľa, Z. V., sestru navrhovateľa, svedkyňu L. X. matku biologického otca maloletej, svedkyňu H. R. sestru matky maloletého dieťaťa, svedka X. Y. - kolegu navrhovateľa a oboznámil sa so správami kolízneho opatrovníka k pomerom v rodine maloletej. Uviedol, že skúmal styk maloletej s rodinou navrhovateľa, pričom z výpovede svedkov z rodiny navrhovateľa, a to matky a sestry, súd zistil, že vedia o záujme navrhovateľa o osvojenie maloletej O. a v tomto ho podporujú. S maloletou sa stretávajú a majú k nej veľmi blízky vzťah. Takisto súd skúmal styk maloletej s rodinou jej otca a konštatoval, že na rozdiel od pozitívneho vzťahu maloletej k rodine navrhovateľa, blízkosť vzťahu, resp. akýkoľvek vzťah neexistuje medzi matkou otca a maloletým dieťaťom. Z výpovede matky otca ako svedkyne na pojednávaní vyplynulo, že maloletú videla naposledy po narodení, od vtedy vôbec. I keď tvrdila, že nemala ako docestovať do miesta predchádzajúceho bydliska maloletej a na S. ani nebola, za obdobie 10 rokov života maloletého dieťaťa nevyvinula žiadne úsilie, snahu a kontakt s maloletou. Ďalej súd skúmal i styk maloletej s rodinou matky. Vzťah maloletej k rodine matky je veľmi naštrbený, i keď svedkyňa - sestra matky H. R. na pojednávaní prezentovala jej pozitívny vzťah k maloletej O.. Zároveň uviedla, že jej aktuálny vzťah k maloletej je „na bode mrazu“, má ju však veľmi rada a rada by s ňou strávila čas. Z vyjadrenia maloletého dieťaťa pred kolíznym opatrovníkom vyplynulo, že krstnú mamu má rada, ale v júni 2020 sa stalo niečo, čo jej vzťah veľmi zmenilo. Takisto súd prvej inštancie vyhodnocoval vzťah biologického otca dieťaťa k maloletej a jeho postoj k nej, pričom zistil, že otec neplatil ani súdom určené výživné na maloleté dieťa nepripisoval ani naturálne, napríklad nákupom oblečenia, školských pomôcok a podobne. O maloleté dieťa neprejavoval žiadny záujem, a na maloletú si nespomenul ani na Vianoce, jej narodeniny či meniny napríklad čo i len nákupom drobného darčeka, alebo pohľadnice. Pokiaľ uvádzal, že sa s maloletou nestretával, neprejavil skutočný záujem o stretávanie sa s dieťaťom napríklad podaním návrhu na úpravu styku na súd. Maloletú videl, keď táto mala 2-3 roky. Maloletá sa vyjadrila, že ho nepozná, nemá s ním žiadny vzťah kontakt, hovorila, že neexistuje. Je podľa záverov súdu prvej inštancie nespochybniteľné, že biologický otec nemá záujem na akejkoľvek starostlivosti o maloletú, nemá vôľu o nej získať akékoľvek informácie a jej osud je mu ľahostajný. S poukazom na ust. § 102 ods. 1 Zákona o rodine, sa záujem o dieťa nemusí vždy prejavovať osobným stretávaním, ale i z iného konania rodiča musí byť zrejmé, že mu nie je osud dieťaťa ľahostajný. Otec dieťaťa mohol o maloletú prejavovať záujem i prostredníctvom získavania informácií od jej matky. Odhliadnuc od uvedeného je potrebné poukázať na fakt, že maloletá so svojim biologickým otcom nemá vytvorený absolútne žiadny vzťah. V konaní bolo preukázané, že otec maloletého dieťaťa si neplní ani svoju základnú povinnosť voči maloletému dieťaťu a to platenie výživného. Voči otcovi sa viedli aj sa aktuálne vedú trestné a exekučné konania, pre neplnenie si jeho vyživovacej povinnosti.

6. V konaní sa nepreukázalo ani tvrdenie otca maloletého dieťaťa, ktorý namietal neusporiadaný život navrhovateľa, pričom tvrdil, že navrhovateľ bol dvakrát ženatý. Tieto okolnosti sa v konaní neukázali ako pravdivé. V konaní tiež nebola preukázaná ani tvrdená, či naznačovaná izolácia maloletého dieťaťa. Pokiaľ riaditeľka školy vo svojej správe uviedla, že maloletá je izolovaná na X. Vzhľadom od okolia, z kontextu podania vyplýva, že uvedenú skutočnosť čerpala len z tvrdenia rodiny matky a nie z osobných poznatkov. Z rozsiahleho vykonaného dokazovania potom súd prvej inštancie mal preukázané, že navrhovateľ spĺňa osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, spôsobom svojho života zaručuje, že osvojenie bude v záujme maloletého dieťaťa. V konaní boli preukázané dobre fungujúce rodinné väzby a stabilné vzťahy rodiny navrhovateľa smerom k maloletej.

7. Vzhľadom na to, že navrhovateľ splnil zákonom požadované podmienky, súd jeho návrhu na osvojenie vyhovel. Ani po rozsiahlom vykonanom dokazovaní v danej veci, súd nezistil skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zamietnutie návrhu. To, že osvojenie maloletého dieťaťa navrhovateľom je v záujme maloletého dieťaťa deklaroval aj kolízny opatrovník. Súd zároveň určil, že osvojenec maloletá O. H. bude mať priezvisko osvojiteľa „L.“ a že osvojiteľ sa zapíše v matrike namiesto otca osvojenca na základe oznámenia súdu.

8. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec maloletej, V. X.. Namietal, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby sa uskutočnili jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ďalej namietal, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho procesného posúdenia veci. Zároveň vyjadril názor, že súd je voči nemu zaujatý a že „nadržiava“ druhej strane. Uviedol, že maloletá O. H. je jeho pokrvná dcéra a nevidí dôvod a nechce sa vzdať otcovstva, pričom žiada spravodlivé zákonné posúdenie. Pripustil, že neplatil pravidelne výživné ale zameškané výživné vyrovnal a v budúcnosti bude riadne platiť výživné a chce požiadať súd o úpravu styku s maloletou O. H. a stretávať sa s maloletou, pretože si uvedomil, že dieťa za to nemôže, je to jeho pokrvná dcéra a určite ešte vo svojom živote bude otca potrebovať. To čo uvádza v odôvodnení matka maloletej E. A. označil „bludy, nezmysly, klam a nesmierne osočovanie“ a v jej povahe a správaní badať príznaky paranoidnej psychickej poruchy. Tiež v domácnosti matky maloletej v dome jej manžela F. A. to nie je až také ideálne a harmonické, len matka maloletej chce byť iná ako predchádzajúce ženy F. A. a preto musí trpieť maloletá dcéra. Matka označuje otca maloletej ako nezodpovedného, zadĺženého a takmer zločinca, pričom však spolu žili v roku 2010 a v roku 2011 v spoločnej domácnosti. Od narodenia maloletej O. H., ani ona nikde nepracovala a zrejme nepracuje ani v súčasnosti a žila na úkor svojich rodičov v rodičovskom dome. Otec uviedol, že mal záujem stretávať sa s maloletou častejšie, ale matka maloletej sa nechcela s ním kontaktovať, ani telefonicky a nie je pravdou, že by stretnutia zakazovali jej starí rodičia, nakoľko starý otec maloletej W. R. mu pravidelne cez mobil zasielal aktuálne fotografie jeho dcéry O. H., čo ho vždy nesmierne potešilo. V roku 2014 na jej narodeniny boli spolu na výlete v Tatrách aj s matkou maloletej a v roku 2018 jej telefonicky gratuloval k jej ôsmim narodeninám. Uviedol, že maloletá O. H. od malička žila s matkou v domácnosti starých rodičov, ktorí im veľmi pomáhali. V druhej polovici roka 2016 matka maloletej opustila a odišla bývať do domácnosti terajšieho manžela do S., pričom maloletá ostala v bydlisku starých rodičov v V. M., ktorí sa o ňu vzorne starali. V roku 2018 matka maloletej chcela zobrať z jej domova u starých rodičov, kde vyrastala, pričom uvedený incident bol riešený za prítomnosti polície. Ďalej poukázal otec maloletej na to, ako maloletá bola následne zverená dočasne do náhradnej starostlivosti starých rodičov. Poukázal i na pranie maloletého dieťaťa, ktoré bolo prečítané zo správy kolízneho opatrovníka o tom, aby sa matka maloletého zmierila s „babkou a dedkom“ zo strany matky. Matka maloletej uvádza, že má harmonické manželstvo, uvedené však hodnotí po dvanástich mesiacoch, pričom harmóniu manželstva možno posúdiť minimálne po 5 rokoch spolužitia a nie po tak krátkom čase. Namietal ďalej, že správa sociálnej kurátorky (kolízneho opatrovníka) bola vypracovaná ako formalita podľa prania matky maloletej, pričom namietal, že kolízny opatrovník mal dotazovať maloletú osamote bez prítomnosti matky ako znáša odlúčenie od domova, v ktorom viac ako 8 rokov vyrastala a odlúčenie od svojej pokrvnej rodiny. Takisto otec namietal i hodnotenie osoby navrhovateľa F. A. a konštatované súdom na základe správy zamestnávateľa a obecného úradu, ktoré považoval otec maloletej rovnako za formalitu. Takisto namietal záver súdu prvej inštancie o pomeroch osoby F. L., keď súd konštatoval, že je materiálne, morálne a mravne zdatný, pričom takýto záver súdu prvej inštancie otec považuje za predčasný, nakoľko navrhovateľ F. A. nepredložil žiadne vypracované potvrdenie kompetentným znalcom, lekárom z odboru psychológie a ani iné dôkazy o svojej psychickej zdatnosti, mravnej a morálnej. Rovnako otec vyjadril neporozumenie tomu, prečo boli na súdne pojednávanie predvolaní svedkovia ako matka navrhovateľa Z. M. a jeho nevlastná sestra pani Z. V.. Nevie z akého dôvodu neboli na pojednávanie volaní, ani výsluchnutí ako svedkovia starí rodičia O. H. manželka R., keď u nich maloletá bývala a vyrastala cca 8,5 roka. Je otázne, či uvedené osvojenie maloletej O. H. je úprimné, pravdivé a srdečné, alebo je to len ďalší experiment navrhovateľa, kompenzuje len svoje záujmy a uspokojenie svojej potreby, pričom ide hasiť emócie z predchádzajúcich vzťahov. Súd by mal

v prvom rade posudzovať a hájiť záujmy a potreby maloletej a zákonom ju i chrániť, aby nebol narušený jej ďalší duševný vývoj. Všetky stresy maloletej, čo jej spôsobovala jej matka a spôsobuje i teraz úplnou izoláciou od pokrvnej rodiny a potieraním identity maloletej môžu byť spúšťačom tragických skratov v dospievajúcom období maloletej. Maloletá O. momentálne nič neprezradí a ani nepovie, lebo musí žiť v tejto domácnosti a nechce prísť do konfliktu s mamou a navrhovateľom a chce mať od nich pokoj, ale v dospievajúcom veku to už bude iné. Záverom otec namietal osobu navrhovateľa o osvojenie, ktorý už má za sebou jedno manželstvo a podľa názoru otca maloletej nie je psychicky morálne a mravne zdatný byť osvojiteľom maloletej. Preto navrhol, aby súd „dobře zvažil“, či je momentálne v najlepšom záujem dieťaťa a či je dodržiavaný zákon o ochrane detských práv a potrieb maloletej, pričom navrhol, aby na ďalšie súdne pojednávanie ak bude potrebné boli predvolaní ako svedkovia starí rodičia maloletej W. a E. R., ktorí dlhé roky žijú v manželskom zväzku a vychovali 4 deti. Navrhol, aby odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil.

10. K odvolaniu otca maloletej sa písomným podaním vyjadril resp. vyjadrili spoločne navrhovateľ a matka maloletej (v záhlaví podania označený manžel matky, vyjadrenie podpísané oboma manželmi C.). Navrhovateľ uviedol, že trvá na svojom návrhu na osvojenie maloletej, keďže súd prvej inštancie opätovne už druhý krát rozhodol o osvojení. Zvýraznil, že zastáva súčasne práva a povinnosti ako otec a maloletá ho v tejto roli otca rešpektuje akceptuje a vníma ako jedinú osobu v pozícii otca. Uviedol, že s manželkou nesúhlasia s odvolaním otca maloletej a trvajú na tom, že je bezpredmetné absurdné a písané opakovane treťou osobou (W. R., st.), čo je porovnateľné s jeho predchádzajúcimi podaniami na Okresnom súde v Žiari nad Hronom. Taktiež to považuje za konflikt záujmov, keďže odvolanie nemá nič spoločné s predmetom veci, voči návrhu navrhovateľa na osvojenie maloletej. Súd prvej inštancie vykonal vo veci všetky podstatné a relevantné dôkazy. Otec maloletej vo svojom odvolaní neuvádza svoje osobné predpoklady a to svoj príjem (kde pracuje), svoj zdravotný stav, bytové podmienky, morálne, psychické, a všetky potrebné predpoklady, ktoré by mal zastávať v pozícii otca a nie len ohradzovať sa „na papieri“. Vo svojich podaniach cez tretiu osobu opisuje skutočnosti, ktoré sú len jeho fabuláciou, keďže pri žiadnych z nich nebol prítomný a nebol ani ich súčasťou. Maloletá ho nepozná, nepamätá si ho, absolútne nevie, kto je osoba pána X. a v prvom rade nemá s týmto človekom žiadnu citovú väzbu, ktorú má naopak navrhovateľ s maloletou. Navrhovateľ uviedol, že maloletú vníma ako vlastnú dcéru, stará sa o ňu dennodenne spolu so svojou manželkou, podieľa sa na jej výchove, pomáha maloletej s domácimi úlohami, vozí ju na krúžky, zaujíma sa o jej zdravotný stav a školské prostredie, chodia spolu na výlety, prechádzky, hrajú sa spolu rôzne hry. Otec maloletej naopak nikdy nemal vlastnú rodinu, nebol v žiadnom manželskom zväzku a nezdieľal všetko s tým súvisiace. Namietal, že otec maloletej sa „maloletej vzdal“, tým, že ju videl po dvoch týždňoch, keď sa narodila a od vtedy o maloletú neprejavoval žiadny záujem. Podľa názoru navrhovateľa, otec maloletej zavádza a klame súd. Preto navrhovateľ navrhol, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, keďže má za to, že nič nebráni osvojeniu maloletého dieťaťa. Uviedol, že žiada, aby odvolací súd odvolanie otca maloletej zamietol v plnom rozsahu, keďže je nedôvodné, bezpredmetné a absurdné a nesúvisiace s predmetom veci osvojenia maloletého dieťaťa. Zvýraznil, že s návrhom na osvojenie naďalej súhlasí i manželka navrhovateľa, t. j. matka maloletého dieťaťa, ale predovšetkým v prvom rade maloletá O.; osvojenie je jej želaním. K odvolaniu navrhovateľ priložil i fotokópiu fotografie s maloletou.

11. K vyjadreniu navrhovateľa a matky maloletej vyjadrenie zo strany otca, ani kolízneho opatrovníka podané nebolo.

12. Dňa 01. 10. 2010 bolo súdu prvej inštancie doručené podanie nazvané ako „Vyjadrenie na rozsudok okresného súdu, námietka na rozhodnutie súdu v konaní vyslúchnutej svedkyne - sestry matky maloletej H. R.“. V uvedenom menovaná popísala rodinné vzťahy medzi matkou maloletej a ňou a biologickými rodičmi, matky maloletej a aktuálny stav svedčiaci o rozvrate týchto vzťahov nielen smerom k matke maloletej, ale i maloletej samotnej, nakoľko matka maloletej bráni v styku, či akomkoľvek kontakte maloletej z rodinou zo strany matky maloletej.

13. V dôsledku podaného odvolania otca maloletej krajský súd ako súd odvolací (§ 34 Zák. č. 160/2015 Z. z. - Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) vec preskúmal bez viazanosti rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi podľa § 65 a 66 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) a bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 CSP v celom rozsahu potvrdil, ako vecne správny.

14. Podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne právne.

15. Podľa § 97 ods. 1 Zák. č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“), osvojením vzniká medzi osvojiteľom a osvojencom rovnaký vzťah, aký je medzi rodičmi a deťmi. Medzi osvojencom a príbuznými osvojiteľa vzniká osvojením príbuzenský vzťah. Osvojiteľa majú pri výchove detí rovnakú zodpovednosť a rovnaké práva a povinnosti ako rodičia.

16. Podľa § 97 ods. 2 Zákona o rodine o osvojení rozhoduje súd na návrh osvojiteľa.

17. Podľa § 98 Zákona o rodine osvojiteľom sa môže stať len fyzická osoba, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, je zapísaná do zoznamu žiadateľov o osvojenie podľa osobitného predpisu a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti zaručuje, že osvojenie bude v záujme maloletého dieťaťa. Táto podmienka sa nevzťahuje na ustanovenie § 100 ods. 3.

18. Podľa § 99 ods. 2 Zákona o rodine osvojiť možno len maloleté dieťa, ak je osvojenie v jeho záujme.

19. Podľa § 100 ods. 1 Zákona o rodine, osvojiť maloletá dieťa môžu manželia alebo jeden z manželov, ktorý žije s niektorým z rodičov dieťaťa v manželstve, alebo pozostalý manžel po rodičovi, alebo osvojiteľovi maloletého dieťaťa. Maloleté dieťa môže výnimočne osvojiť aj osamelá osoba, ak sú splnené predpoklady, že osvojenie bude v záujme dieťaťa.

20. Podľa § 102 ods. 1 Zákona o rodine, na osvojenie nie je potrebný súhlas rodičov osvojovaného maloletého dieťaťa ani súhlas maloletého rodiča maloletého dieťaťa, ak

a) počas najmenej šiestich mesiacov neprejavovali skutočný záujem o maloleté dieťa najmä tým, že ho nenavštevovali, neplnili si pravidelne a dobrovoľne vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu a nevynaložili úsilie upraviť si svoje rodinné a sociálne pomery tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa, ak im v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka.

21. Podľa § 106 ods. 1 Zákona o rodine, osvojením zanikajú vzájomné práva a povinnosti medzi osvojencom a pôvodnou rodinou, ako aj medzi osvojencom a poručníkom alebo opatrovníkom, ktorý mu bol ustanovený súdom.

22. Odvolací súd konštatuje, že v predloženej a prejednáwanej veci sa jedná už o v poradí druhé rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým okresný súd, tak ako v prvom prípade, rozhodol o tom, že maloletá O. H. R. je od právoplatnosti rozhodnutia osvojencom manžela matky maloletej F. L.. V predchádzajúcom priebehu konania Okresný súd Žiar nad Hronom o uvedenom vo veci rozhodol najprv rozsudkom č. k. 5P/28/2019-59 zo dňa 06. 11. 2019, avšak v dôsledku podaného odvolania otcom maloletej, Krajský súd v Banskej Bystrici, ako konajúci odvolací súd, uznesením č. k. 14CoP/3/2020-86 zo dňa 18. 02. 2020 rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, pričom v zrušujúcom uznesení odvolací súd súdu prvej inštancie vytkol nedostatočne vykonané dokazovanie a v tom dôsledku nenáležite, nedostatočne zistený skutkový stav ohľadom pomerov na strane žiadateľa o osvojenie navrhovateľa, kedy v predmetnom zrušujúcom uznesení odvolací súd usmernil prvej inštancie v potrebe vykonania dokazovania, ktoré súd prvej inštancie mal zamerať na skúmanie vzťahov a postojov ostatných rodinných príslušníkov k navrhovateľovi, k maloletej, ako i k samotnému osvojeniu. Súd prvej inštancie v danej fáze konania prvého rozhodnutia vo veci, nemal pre potreby rozhodnutia zistený a ustálený predchádzajúci rodinný stav žiadateľa, t. j. existenciu prípadných možných predchádzajúcich manželstiev žiadateľa a uvedené opomenul vyhodnocovať v kontexte fungujúcich resp. nefunkčných vzťahov rodinných príslušníkov k maloletej, a to ako rodinných príslušníkov zo strany oboch biologických rodičov maloletej, tak aj rodinných príslušníkov zo strany žiadateľa o osvojenie, nakoľko udržiavanie a pestovanie väzieb, vzájomná rodinná interakcia, je súčasťou stabilného rodinného zázemia a prostredia a vytvára širšiu rodinu maloletej.

23. Súd prvej inštancie sa mal v ďalšom konaní zaoberať i tvrdenou a namietanou izoláciou maloletej v domácnosti žiadateľa o osvojenie, tvrdenou izoláciou od ostatných rodinných príbuzných maloletej zo strany matky, u ktorých maloletá počas niekoľkých rokov žila a vyrastala.

24. Odvolací súd v tomto kontexte konštatuje, že po zrušení a vrátení veci na ďalšie konanie sa súd prvej inštancie dôsledne riadil jednak vysloveným právnym názorom, ale predovšetkým danými intenciami a usmerneniami v potrebe vedenia ďalšieho konania a vykonania dokazovania, kedy súd prvej inštancie vo veci opakovane vykonal pojednávanie, na ktorom vyslúchol opätovne samotného žiadateľa o osvojenie, matku maloletej, kolízneho opatrovníka, taktiež otca maloletej, matku otca maloletého dieťaťa, ako svedkyňu vyslúchol tiež sestru žiadateľa o osvojenie, sestru matky maloletého dieťaťa, v pozícii svedka tiež kolegu žiadateľa a zároveň majstra z pracovného prostredia žiadateľa, matku žiadateľa o osvojenie a tiež starostu obce S., t. j. obce, v ktorej navrhovateľ spolu s matkou a samotnou maloletou v súčasnosti žijú. Rovnako vlastnou činnosťou, a to oboznamovaním zo spisov zo súdneho konania o rozvode predchádzajúceho manželstva žiadateľa o osvojenie si súd prvej inštancie ustálil okolnosti ohľadom predchádzajúceho manželstva navrhovateľa a nad rámec zisťoval i dôvod podaného návrhu na rozvod manželstva, a tiež vlastnou lustráciou zisťoval na pojednávaní tvrdenú okolnosť zo strany otca maloletej o tom, že podal návrh na úpravu výkonu rodičovských práv smerom k maloletej.

25. Odvolací súd konštatuje, že dokazovanie vykonané vo vyššie uvedenom rozsahu je dostatočné, náležité a poskytujúce dostatočný podklad pre zistenie najlepšieho záujmu maloletej, získanie vedomostí o aktuálnych rodinných vzťahoch a pomeroch v rodine maloletej a je dostatočným rámcom pre rozhodnutie o veci na základe podaného návrhu. Z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie možno nepochybné konštatovať, že navrhovateľ - manžel matky maloletej spĺňa všetky osobnostné, morálne a zdravotné predpoklady. Z jeho doterajšieho pôsobenia v živote maloletej možno konštatovať, že rozhodnutie o osvojení je v záujme maloletej, bude viesť k vybudovaniu a stabilizovaniu kompletného rodinného zázemia i v právnom zmysle slova, keď už v súčasnosti sa podieľa na každodenných povinnostiach maloletej, trávi s ňou voľný čas, ale znáša a podieľa sa i na plnení povinností maloletej. Pokiaľ sa týka posúdenia predpokladov na strane žiadateľa o osvojenie, manžela matky, ani odvolací súd po doplnení dokazovania nevzhladol žiadnu zásadnú prekážku, ktorá by odporovala účelu osvojenia, alebo by čo i len v určitom smere naznačovala, že navrhovateľ nie je na uvedené osobu vhodnou. Na opakovane vznesenú totožnú odvoláciu námietku otca maloletej o tom, že súd nevykonal žiadne znalecké skúmanie osoby žiadateľa o osvojenie a tento ani sám nepredložil žiadny odborný posudok k jeho osobe, odvolací súd poukazuje, že už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, zrušujúcim uznesení č.k. 14CoP/3/2020 - 86 zo dňa 18. 02. 2020 uviedol, že „posúdenie osoby navrhovateľa znalcom sa v uvedenom type konania obligatórne nevyžaduje; nevyhnutné je však je však dôkladnejšie dokazovanie výsluchom rodinných príslušníkov žiadateľa (napr. rodičov, sestry žiadateľa) a rodinných príslušníkov biologických rodičov maloletej (napr. starí rodičia maloletej zo strany matky a otca, sestry matky maloletej), či osôb, ktoré majú, či môžu mať vedomosť o predchádzajúcom živote a vzťahoch navrhovateľa a o jeho súčasnom rodinnom živote a fungovaní“. Po zrušení a vrátení veci, súd prvej inštancie uvedené dôkladné dokazovanie vykonal, dôsledne sa riadiac intenciami súdu odvolacieho.

26. V predmetnej veci je síce pravdou, že maloletá biologického otca zapísaného v rodnom liste dieťaťa má, z vykonaného doplneného dokazovania však vyplynulo, že tento neprejavuje o maloletú, jej bežný život, zdravotný stav, výchovu, výživu, ani radosti či problémy, s ktorými sa musí potýkať, primeraný resp. žiadny záujem. Na maloletú si dokonca neplní ani vyživovaciu povinnosť jemu vyplývajúcu priamo zo zákona, čo viedlo k potrebe riešenia následkov zanedbania vyživovacej povinnosti v trestnoprávnej rovine, keď na otca maloletej bola podaná obžaloba pre prečin zanedbania výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona, spod ktorej bol následne Okresným súdom Žiar nad Hronom oslobodený, pretože zanikla trestnosť činu podľa § 86 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Obsah rodičovských práv a povinností nemožno chápať len v rovine v rodnom liste evidovaného otcovstva alebo do budúca deklarovanej snahy o ďalší život maloletej, ale rodičovským právam zodpovedajú rovnako na strane druhej povinnosti rodiča podieľať sa na starostlivosti, výchove a výžive o maloleté dieťa a vyžadujú skutočnú participáciu a existenciu v živote maloletého dieťaťa. Otcovstvo či rodičovstvo nie je formálny termín, ale vyžaduje i riadne a skutočné naplnenie práv i povinností k dieťaťu v podobe zabezpečenia výživy, výchovy, starostlivosti a opatery, vyžaduje napĺňanie potrieb dieťaťa v materiálnej, ale i citovej oblasti. V súdnej veci bolo dokazovaním zistené a ustálené, že otec maloletej o ňu neprejavuje skutočný záujem, maloletú nenavštevuje, neprispieva na jej náklady ani vecnými plneniami, nemá vedomosť o jej aktuálnom živote a o uvedené sa zjavne ani dlhodobu nesnaží. Maloletú videl a stretol počas jej 10 ročného života len niekoľkokrát po tom, čo matka s maloletou opustili spoločnú domácnosť, v ktorej s otcom maloletej v roku 2011 žili. Maloletá sa pritom narodila v roku 2010. Dôvody nestretania sa s maloletou a celková absencia otca v živote maloletej nie je a nemôže byť dostatočne vysvetlená použitými argumentmi otca, že za maloletou neprišiel, pretože „mali zamknuté“ a takáto argumentácia

nemôže obstať. Uvedená tvrdená jednorazová, či náhodná okolnosť nemôže byť prekážkou rodičovi, ktorý sa snaží zastať a plniť si úlohu rodiča plnohodnotne a ktorý chce byť súčasťou života svojho maloletého dieťaťa a podieľať sa na jeho výchove. Pokiaľ v podanom odvolaní otec uviedol, že maloletá ho bude vo svojom živote ako otca potrebovať, odvolací súd uvádza, že maloletá otca vo svojom živote potrebovala rovnako intenzívne od svojho narodenia i doposiaľ, pričom odvolateľ túto svoju životnú rolu nenaplnil v žiadnom smere. Ani odvolací súd nemohol prehliadnuť otcom súdu uvádzané, avšak celkom zjavne nepravdivé informácie prednesené na pojednávaní konanom súdom prvej inštancie v súdnej veci, kedy otec vedome uvádzal nepravdivé informácie o tom, že podal návrh na súd na úpravu výkonu rodičovských práv. Bežnou lustráciou konajúci súd zistil, že žiadny takýto návrh zo strany otca podaný nebol, jedná sa o tvrdenie nepravdivé, preto argumentáciu otca i odvolací súd vyhodnotil len ako snahu deklarovanú, avšak v skutočnosti nenaplnenú, nerealizovanú.

27. Odvolací súd tak v zhode so súdom prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie dospel k záveru, že na strane jednej, maloletá má svojho biologického otca, ktorý je zapísaný v rodnom liste, ktorý však rolu otca - rodiča v živote maloletej neplní, dobrovoľne sa na výchove a starostlivosti o maloletú nepodieľa, neprejavuje o ňu opravdivý, skutočný záujem a i vyživovaciu povinnosť jemu vyplývajúcu priamo zo zákona plní až dodatočne pod hrozbou trestnoprávnej sankcie. Na strane druhej maloletá žije v spoločnej domácnosti s manželom matky maloletej, ktorý sa o ňu aktívne stará, podieľa sa na jej výchove a starostlivosti o ňu, poskytuje jej bývanie a spĺňa všetky predpoklady vyžadované a predpokladané Zákonom o rodine a zároveň má so samotnou maloletou už vytvorený blízky citový vzťah a úzku väzbu. Posúdiac obe uvádzané skutočnosti odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o osvojení maloletej O. H. manželom matky, je vecne správne.

28. Odvolací súd však nemohol prehliadnuť mimoriadne narušené a pre samotnú maloletú nezdravé vzťahy a pomery matky maloletej, smerom k celej svojej ostatnej rodine, t. j. sestre a vlastným rodičom, kedy zrejme nevyriešené konflikty z minulosti matka maloletej prenáša vo forme nevraživosti voči svojim rodičom a tiež svojej sestre, i na maloletú a týmto svojim konaním a správaním nielenže nepodporuje vytváranie či upevňovanie väzieb medzi maloletou a ostatnou jej biologickou rodinou, ale vážne narúša ďalší psychický vývoj a vývin maloletej, vnímanie a vytváranie hodnôt rodiny, keď za takéhoto stavu maloletá nebude schopná rodinnej kooperácie so svojimi vlastnými pokrvnými príbuznými - starými rodičmi, či vlastnou tetou, ktorí majú v živote maloletých detí nepochybne veľký význam. I touto cestou a takýmto spôsobom odvolací súd opätovne apeluje predovšetkým na matku maloletej, aby svoj odmietavý a priam nenávisťný postoj smerom k svojim rodičom prehodnotila a zmenila, a to prinajmenšom s prihliadnutím na záujem maloletej, ktorej pestovanie, udržiavanie a upevňovanie vzťahov i so širšou rodinou, môže byť len prínosom. Udržiavanie maloletej mimo akýkoľvek kontakt s rodinou zo strany matky maloletej, v deklarovanej snahe „chrániť maloletú“, tak ako je tomu doposiaľ, môže zanechať na maloletej značné následky, pričom odvolací súd má za to, že sa tomu tak deje už i v súčasnosti, keď už v Základnej škole v Z. je maloletá vnímaná a hodnotená ako uzavretá, nie je možné sa k nej priblížiť, nedokáže zdieľať a zdôveriť sa, takisto v kolektívne rovesníkov vyvoláva v dôsledku uvedeného konflikty a jej správanie javí znaky citového vydierania. Je tak predovšetkým úlohou matky maloletej, ako i manžela matky, v súčasnosti osvojiteľa maloletej, aby tolerantným, prijímajúcim a chápaným spôsobom podporovali maloletú v kontakte s celou jej rodinou a vytvárali tak v širšom rozsahu stabilné rodinné zázemie, bez nežiaducich konfliktov, hádok a stresových situácií.

29. Vzhľadom na tú skutočnosť, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci, z uvedeného vyvodil následne správny právny záver a vec správne právne posúdil, pričom takéto rozhodnutie je zároveň v najlepšom záujme maloletej, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil ako vecne správny.

30. Odvolací súd prihliadol na odvolacie námietky otca obsiahnuté v ním podanom odvolaní, avšak deklarovaná zmena postoja do budúca a vyjadrené odhodlanie otca v budúcnosti zmeniť svoj postoj a správanie sa voči maloletej, neboli presvedčivými dôvodmi na revíziu rozhodnutia súdu prvej inštancie. Pokiaľ otec v podanom odvolaní uvádza, že maloletú navštívil v roku 2014 na jej narodeniny a boli spolu na výlete v tatrách a v roku 2018 jej telefonicky gratuloval k jej 8 narodeninám, odvolací súd uvádza, že uvedený výpočet participácie otca na živote maloletej je počas 10 ročného života dieťa absolútne nepostačujúci, a zo žiadneho uhla pohľadu ho nemožno považovať za riadny výkon rodičovských práv a povinností. I odvolaciemu súdu bol z podaného odvolania zrejmy izáujem starých rodičov maloletej

zo strany matky na odlišnom rozhodnutí o veci, než aké učinil súd prvej inštancie k uvedenému však odvolací súd uvádza, že starí rodičia maloletej majú možnosť i súdnou cestou sa domáhať úpravy práva styku s ich vnučkou - maloletou. Uvedené však nemá vplyv a právnu relevanciu pre rozhodnutie v súdnej veci o osvojení maloletej.

31. S poukazom na všetky vyššie uvádzané dôvody odvolací súd potvrdil. rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny.

32. Ako výrok závislý preskúmal odvolací súd i rozhodnutie o trovách konania, ktorým súd prvej inštancie vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Vzhľadom na skutočnosť, že v súdnej veci nehol dôvod na aplikáciu ust. § 53 a § 55 Civilného mimosporového poriadku a zároveň žiaden z účastníkov konania nebol v predmetnom súdnom konaní právne zastúpený, rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách konania odvolací súd potvrdil ako vecne správne.

33. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 262 ods. 1 CSP, § 396 ods. 1 CSP a § 52 CSP, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu je rozhodnutím, ktorým sa konanie v súdnej veci končí. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie nevzhliadol ani v odvolacom konaní dôvod ukladať náhradu trov konania ktorémukoľvek z účastníkov konania, v odvolacom konaní teda nebol dôvod na aplikáciu ust. § 55 Civilného mimosporového poriadku a preto odvolací súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

34. Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).